

A S W O E N S D A G

Serie Hoor je mij?

Lezing: naar psalm 23 (Lloyd Haft)

Mij weet de ziende
kent mijn gebreken
Door velden van woekering
ritselt zijn vrede;
de stroom die hij meeziet
spiegelt zijn rust.
Langs rotsen als waarheden
leest hij mijn hart aan elkaar:
ik hoor bij hem.
*Al ga ik door het dal
dat de dood overschaduwet,
ik vrees geen verwijdering
want u weet mee;*

in uw verlengde weet ik mij.
Bij u wordt dat wat voor mij ligt
tot maal:
de hekelaar die bij mij is
belet uw aandacht niet; u houdt
mijn hoofd op:
de beker aan mijn lippen.
Waarlijk zal ik gaan
in licht en verbinding alle dagen
want waar ik leef, zal wonen
een ziende in eeuwigheid.

Een ziende in eeuwigheid Wat een mooie manier om God te beschrijven. Een ziende dat zal wonen waar ik leef. Waar ik een thuis voor ben. Ben ik dat? Bij het begin van de veertigdagentijd vieren we aswoensdag, een overgangsrite waarbij groene takjes verbranden tot as. Alles wat groeit en bloeit zal ooit vergaan, is vergankelijk. Wij zijn vergankelijk. Ik ben me daar afgelopen jaar dubbel en dwars van bewust geworden. Jullie zullen allemaal je eigen momenten kunnen herinneren waarop vergankelijkheid plots een realiteit was.

De ervaringen van onze vergankelijkheid zijn vaak indringend. Ik moet denken aan een spreekbeurt van een meisje in de derde klas jaren geleden. Zij was aan de beurt om een korte spreekbeurt te houden over een belangrijke verandering. Ze vertelde over de dood van ... haar konijn. Hoe verdrietig ze was geweest. Veel verdrietiger dan toen haar oma stierf. Maar ja, die was ook al oud. Toen ik de klas rondkeek zag ik in heel wat ogen schitteringen van tranen die net niet naar buiten kwamen. Er was een stille verbondenheid in de klas. Zo mooi! Deed me denken aan mijn herinneringen als misdienaar. Ik hield van begrafenissen. Mensen waren dan zo echt. Alsof ze geen maskers meer droegen.

Het dal van diepe duisternis uit psalm 23, of in de woorden van Lloyd Haft: *het dal dat de dood overschaduwet* is een wonderlijke reisbestemming. Je wilt er niet heen, maar je kunt er in het leven niet omheen. Het dal kan vele vormen aannemen. De eenzaamheid, de ziekte. Financiële ellende en conflicten kunnen ons lamleggen, en opsluiten in een donkerte waarvan we ons afvragen of we er ooit nog uit zullen komen. Of er ooit weer licht zal zijn. Het dal van diepe duisternis was ook een van de zeven bestemmingen in de cursus op reis in het land van geloven. Toen ik tijdens het schrijven van die cursus een gesprek had met een groep mensen in het Afrikahuis in de Pijp, werd mij stevig de les gelezen: "meneer, ik vind het mooi wat u vertelt, maar dat dal van diepe duisternis, dat klopt niet zoals u daarover praat. Want wij hebben toch een paasgeloof? Er is licht in de duisternis!"

Dat was helemaal psalm 23, en de ervaring waar we van mogen getuigen: dat juist in moeilijke momenten iets op kan lichten dat we daarvoor niet konden zien. God fluistert in ons leven, en roept in het lijden. In ons verdriet wordt opeens de verbondenheid (die er altijd is) helder voelbaar. In het besef van de vergankelijkheid worden we ons bewust van onze dankbaarheid. Vele getuigenissen onderschrijven dit. En toch kun je er niet mee voorkomen dat het verdriet en de pijn of wanhoop worden weggenomen. Juist in die momenten kun je immers ook de grootste Godverlatenheid ervaren. Dat rotsvaste geloof van psalm 23 is mij vaak vreemd. Ik herken mij meer in psalm 22, waar na 20 verzen wanhoop en ellende uitschreeuwen plots een zinnetje staat: 'u geeft mij antwoord' En daarna vervolgt de psalmdichter met een lofzang op de eeuwige en het bestaan. U geeft mij antwoord. Welke ervaring heeft een mens gehad om dat op te kunnen schrijven?

Aswoensdag, we stappen moedig en een angstig het dal in. We dalen af. Niet wetend wat we aantreffen als we de hoogtepunten en snelwegen van het dagelijks leven achterlaten. We geven ons over aan het dal, waarin het donker kan zijn, onoverzichtelijk, moerassig. Maar waar we ook juist tot inkeer kunnen komen, en af kunnen dalen in onze ziel, alleen of juist ook samen. Om te beseffen hoe vergankelijk, en hoe afhankelijk we zijn. En welke schoonheid en vreugde daarin ook kan opbloeien. Hoe juist door te kiezen voor minder ook ruimte geven aan wat er werkelijk toe doet. Dat we echter worden, weer meer gaan proeven, meer waarderen, eerlijker worden omdat we de tijd nemen om elkaar te bevragen. Misschien is dat wel wat Lloyd haft met psalm 23 uitdrukt: de verzamelde ervaring hoe de eeuwige bezig is ons *tot heelheid te lezen*, samen te brengen, rust brengen in de chaos, ons hoofd op houden, zodat wij kunnen *gaan in licht en verbinding alle dagen*.

Vasten kan vele vormen aannemen. Het is een mooie traditie om samen de vastentijd in te gaan en te weten dat ieder op zijn of haar manier iets verandert in het dagelijkse om af te dalen, om ruimte te maken voor een ander perspectief, een andere lezing van onze dagelijkse betrekkingen. Zodat we met een symbolisch kruisje van as op ons voorhoofd kunnen zingen in ons binnenste: *Ja, waar ik leef, zal wonen, een ziende in eeuwigheid*.

Zo moge het zijn.

Marcel Elsenaar

We lazen: Psalm 23

Marcel Elsenaar is te bereiken via lt@dominicusamsterdam.nl ('tav Marcel Elsenaar')